

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

12 червня 2018 року

№ 6-рк

м. Київ

**Спеціалізоване
комунальне підприємство
Яготинської міської ради
«Ритуал»**

вул. Шевченка, 204,
м. Яготин,
Київська обл., 07700

Про припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин і умов, що йому сприяють

Київським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) розглянуто заяву фізичної особи-підприємця Макарчука А.В. (далі – ФОП Макарчук А.В.) від 19.07.2017 (вх. Відділення від 22.09.2017 № 01-11-199-3В) (далі – Заява) стосовно відмови спеціалізованого комунального підприємства Яготинської міської ради «Ритуал» (далі – СКП «Ритуал» або Підприємство) в укладанні договору про надання ритуальних послуг, та з урахуванням інформації, викладеної у попередній заяві ФОП Макарчука А.В. від 24.01.2017 (вх. Відділення від 26.01.2017 № 01-11-199-3В) встановлено наступне.

Згідно даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), Макарчук А.В. (ідентифікаційний код 2230913779) є фізичною особою-підприємцем, державну реєстрацію якого проведено 21.09.2016 шляхом внесення запису до цього реєстру за номером 351000000003093.

ФОП Макарчук А.В. здійснює свою господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у м. Яготині Київської області.

Основним видом економічної діяльності ФОП Макарчука А.В., визначеного на підставі даних державних статистичних спостережень відповідно до статистичної методології за підсумками діяльності за рік є організація поховань і надання суміжних послуг (КВЕД-2010: 96.03).

Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) ФОП Макарчук А.В. є суб'єктом господарювання.

Відповідно до пунктів 1, 2 рішення Яготинської міської ради Київської області від 19.05.2016 № 299-08-VII, Яготинською міською радою створено СКП «Ритуал» шляхом виділу з Яготинської житлово-експлуатаційної контори; затверджено статут Підприємства (далі – Статут).

Згідно даних ЄДР, СКП «Ритуал» (ідентифікаційний код юридичної особи 05447970), юридична адреса: 07700, Київська обл., м. Яготин, вул. Шевченка, 204, є юридичною особою, державну реєстрацію якої проведено 26.05.2016 шляхом внесення запису до цього реєстру за номером 13511360000003737.

Відповідно до пункту 2.1 Статуту Підприємство створене з метою надання ритуальних та побутових послуг, іншої діяльності відповідно до статуту, для задоволення суспільних та особистих потреб населення, підприємств, установ, організацій та інших господарюючих суб'єктів, досягнення економічних, соціальних результатів та одержання прибутку шляхом систематичного здійснення господарської (підприємницької) діяльності.

Основними напрямками діяльності Підприємства, зокрема, є:

надання всіх визначених законодавством України видів ритуальних послуг, в тому числі, але не виключно, передбачених мінімальним переліком ритуальних послуг згідно Закону України «Про поховання та похоронну справу» (далі – Закон¹);

господарська діяльність на договірних засадах з фізичними особами та суб'єктами господарської діяльності всіх форм власності, в тому числі з іноземними по наданню послуг; виконання робіт (пункт 2.2 Статуту).

Види діяльності за КВЕД-2010: 01.19 - вирощування інших однорічних і дворічних культур; 81.30- надання ландшафтних послуг; 96.03 - організування поховань і надання суміжних послуг (основний); 47.19 - інші види роздрібно торгівлі в неспеціалізованих магазинах; 68.20 - надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, регулювання відносин, що виникають після смерті (загибелі) особи, щодо проведення процедури поховання, а також встановлення гарантії належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого та збереження місця поховання визначено Законом¹.

З метою реалізації Закону¹ наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Наказ), затверджено, зокрема:

Типове положення про ритуальну службу в Україні, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Типове положення);

Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710.

Відповідно до частини першої статті 8 Закону¹ організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.

Відповідно до пункту 3 частини п'ятої статті 8 Закону¹ органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.

Ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою

здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону¹ (частина перша статті 9 Закону¹).

Відповідно до пункту 1 Типового положення ритуальна служба в Україні відповідно до Закону¹ це спеціалізоване комунальне підприємство, що створюється органом місцевого самоврядування в порядку, установленому Законом¹.

Згідно з частиною першою статті 10 Закону¹ надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону¹, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

З метою врегулювання відносин при наданні ритуальних послуг у місті Яготин Київської області, рішенням Яготинської міської ради Київської області від 13.09.2016 № 501-11-VII затверджено Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Яготин (далі – Положення).

Відповідно до пункту 1.3 Положення організацію поховання померлих, надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, непередбачених цим переліком, а також реалізацію предметів ритуальної належності у місті здійснює СКП «Ритуал».

Отже, СКП «Ритуал» є ритуальною службою, створеною Яготинською міською радою Київської області з метою надання ритуальних послуг у місті Яготин Київської області.

Відповідно до пункту 1.4 Положення, надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності може також здійснювати суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, який згідно з Законом¹ уклав договір з ритуальною службою про надання цих послуг.

Ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання в порядку, визначеному пунктом 8 Типового положення.

Таким чином, законодавством ритуальним службам надано виключне право укладати договори про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, які виявили бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг.

При цьому слід зазначити, що порядок та перелік документів, необхідних для укладання суб'єктом господарювання з ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг визначено у підпункті 8.1 пункту 8 Типового положення.

Так, суб'єкт господарювання, який виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має подати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву та долучити до неї (засвідчені в установленому порядку) такі документи:

- копію довідки про включення до ЄДРПОУ для юридичної особи або довідки про присвоєння ідентифікаційного номера для фізичної особи;
- копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
- перелік послуг, що пропонується для надання суб'єктом господарювання;
- режим роботи та номер телефону.

Протягом 14 робочих днів з дня отримання заяви територіальна ритуальна служба укладає з суб'єктом господарювання договір про надання послуг при наявності всього переліку документів, передбачених цим пунктом. **Безпідставна відмова в укладанні договору не допускається, вона повинна бути аргументована.**

Вимоги аналогічного змісту до укладання договору про надання ритуальних послуг з СКП «Ритуал» викладені у пункті 1.7 Положення.

Отже, типовим положенням визначено виключний перелік документів, які має надати суб'єкт господарювання до ритуальної служби з метою укладання договору про надання ритуальних послуг, а безпідставна відмова в укладанні договору не допускається.

Наведене свідчить, що вступ на ринок ритуальних послуг адміністративно обмежений необхідністю укладання суб'єктами господарювання (які виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг) відповідного договору з ритуальною службою.

Отже враховуючи те, що ритуальна служба здійснює функції, делеговані органами місцевого самоврядування (утримання кладовищ, реєстрування поховання, безоплатне виділення місця для поховання тощо) у розумінні статті 1 Закону¹, СКП «Ритуал», в межах наданих чинним законодавством повноважень щодо укладання договорів про надання ритуальних послуг з суб'єктами господарювання є органом адміністративно – господарського управління та контролю, а в частині надання ритуальних послуг – суб'єктом господарювання.

Дослідивши матеріали заяв ФОП Макарчука А.В. та обставини, на які він посилається, як на підставу своїх вимог, Відділенням виявлено в діях СКП «Ритуал» ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції з огляду на наступне.

02.11.2016 ФОП Макарчук А.В. звернувся до СКП «Ритуал» з заявою про укладення договору про надання ритуальних послуг на території м. Яготин Київської області до якої було подано пакет необхідних документів.

Проте, за інформацією заявника, договір про надання ритуальних послуг з ним укладено не було, без пояснення причин відповідної відмови.

Заявником надано копію його заяви до Яготинського міського голови Дзюби Н.М. щодо надання відповіді про причини непідписання договору про надання ритуальних послуг (zareєстрована в Яготинській міській раді 21.12.2016), а також листи СКП «Ритуал» від 09.12.2016 № 84 (про вчасне направлення відповіді) та від 03.01.2017 № 1/17, яким фактично відмовлено заявнику в укладанні договору.

На вимогу голови Відділення (лист від 18.10.2017 року № 02-04/3435) про надання пояснень та документів, які б ґрунтовно доводили підстави, з яких ФОП Макарчуку А.В. було відмовлено в укладанні договору про надання ритуальних послуг, СКП «Ритуал» надало свій лист від **16.11.2016 № 66**, яким фактично відмовлено ФОП Макарчуку А.В. в укладанні відповідного договору, обумовлюючи це наступними обставинами: *«15.11.2016, СКП «Ритуал» виявлено факт проведення поховання на «Кладовищі № 9» в м. Яготині, вказане поховання проведено з порушенням вимог Закону України «Про поховання та похорону справу», без укладення договору про надання ритуальних послуг з СКП «Ритуал».*

Зі змісту заяви гр. Герми Миколи Олексійовича, особи, що виконала волевиявлення померлого – безпосередньо роботи організації поховання (копання могили, доставки тіла покійного до місця поховання) здійснено ФОП Макарчуком А.В.

За таких обставин має місце можливий факт порушення ФОП Макарчуком А.В., вимог Наказу Державного комітету України з питань Житлово-комунального господарства від 19.11.2003 року № 193, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 року за № 1110/9709 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», а дії ФОП Макарчука А.В. містять ознаки адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 155-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Враховуючи зазначене, СКП «Ритуал», на виконання вимог Закону України «Про національну поліцію», направлено заяву до Яготинського Відділення поліції Переяслава-Хмельницького відділення поліції ГУ НП в Київській області, для відповідного реагування.

Після прийняття компетентним органом рішення за фактом проведення незаконного поховання (без укладення договору про надання ритуальних послуг в порядку встановленому законодавством), Ви можете повторно звернутись до СКП «Ритуал» з питанням щодо укладення договору про надання ритуальних послуг» (мова оригіналу).

Звертає на себе увагу, що відмова в укладанні договору про надання ритуальних послуг була надана ФОП Макарчуку А.В. **в останній день 14-денного терміну**, визначеного підпунктом 8.1 пункту 8 Типового положення.

СКП «Ритуал» у своєму листі від 16.11.2016 № 66 не посилається на порушення ФОП Макарчуком А.В. підпункту 8.1 пункту 8 Типового положення, у якому також визначено перелік необхідних для укладання договору документів, або порушення заявником норм Закону¹.

14.12.2016 ФОП Макарчук А.В. повторно звернувся до СКП «Ритуал» з заявою про укладання договору про надання ритуальних послуг.

03.01.2017 листом за № 1/17 СКП «Ритуал» повторно відмовило ФОП Макарчуку А.В. в укладанні відповідного договору, обґрунтовуючи свою відмову, зокрема, тим, що на час розгляду заяви у підприємства відсутня інформація про стан та результати перевірки Переяслав-Хмельницьким відділом поліції ГУ НП в Київській області.

Водночас вказана інформація спростовується даними, наявними в копіях документів, наданих ФОП Макарчуком А.В. до Відділення листом від 28.02.2017 (вх. Відділення від 02.03.2017 № 01-10-668), а саме відповідно до Висновку дільничного офіцера поліції Яготинського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області (далі – ДОП Яготинського ВП ГУ НП в Київській області) від 26.12.2016, за результатами розгляду матеріалів перевірки секретаріату № 1231 від 21.11.2016 (за заявою начальника СКП «Ритуал» Смаглія І.М. від 15.11.2016), встановлено, що у діях Макарчука А.В., які пов'язані з організацією поховання родички гр.Германа М.О. без укладання договору про надання ритуальних послуг з СКП «Ритуал», **відсутні ознаки будь-якого кримінального правопорушення.**

Звертає на себе увагу, що резолютивною частиною зазначеного вище висновку вирішено повідомити заявника (начальника СКП «Ритуал» Смаглія І.М.) про прийняте ДОП Яготинського ВП ГУ НП в Київській області рішення.

Отже, станом на момент другої відмови, Яготинським ВП ГУ НП в Київській області вже було прийнято рішення по перевірці діяльності ФОП Макарчука А.В.

Враховуючи вищевикладене, СКП «Ритуал» не надано інформації, яка б об'єктивно доводила законні підстави у відмові Підприємства в укладанні відповідного договору з ФОП Макарчуком А.В.

Виходячи з положень частини другої статті 4 Закону органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Не укладання з ФОП Макарчуком А.В. договору про надання ритуальних послуг, як з суб'єктом господарювання, який має намір займатися господарською діяльністю на ринку ритуальних послуг, обмежує його права на участь в конкуренції у цій сфері поряд з іншими суб'єктами господарювання у м. Яготині Київської області.

Крім того суб'єкт господарювання, якому делеговані владні повноваження та який здійснює діяльність на відповідному ринку (в даному випадку, ринок ритуальних послуг), в інтересах збільшення чи збереження власної ринкової частки зацікавлений у зменшенні конкурентного тиску щодо себе, а отже, у використанні делегованих владних повноважень з метою обмеження (усунення) конкуренції.

Основним завданням органів Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, зокрема здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Згідно статті 1 Закону економічна конкуренція – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Вступ на ринок ритуальних послуг нових суб'єктів господарювання посилює конкуренцію на відповідному ринку, як наслідок, споживачі (замовники послуг) отримують послуги за цінами, які склалися внаслідок конкуренції.

Як зазначалось, в частині виконання функцій ритуальної служби, Підприємство, у розумінні конкурентного законодавства, є органом адміністративно-господарського управління та контролю, тому Підприємство повинно сприяти розвитку конкуренції, а не обмежувати її (шляхом відмови в укладанні договору про надання ритуальних послуг з суб'єктом господарювання, який виявив бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг).

Таким чином, дії СКП «Ритуал», щодо створення перешкод доступу на ринок суб'єкту господарювання, який виявив бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг та надавати ритуальні послуги, шляхом безпідставної відмови в укладанні договору про надання ритуальних послуг, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно - господарського управління та контролю, які призвели або можуть призвести до усунення чи обмеження конкуренції.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Спеціалізованому комунальному підприємству Яготинської міської ради «Ритуал» (ідентифікаційний код 05447970) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та вжити заходи по сприянню розвитку конкурентного середовища на ринку ритуальних послуг у м. Яготин, шляхом забезпечення укладання договору про надання ритуальних послуг з ФОП Макарчуком А.В.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій повідомити Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом 10 календарних днів з дня їх отримання з наданням підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова адміністративної колегії –

голова відділення

О. Хмельницький